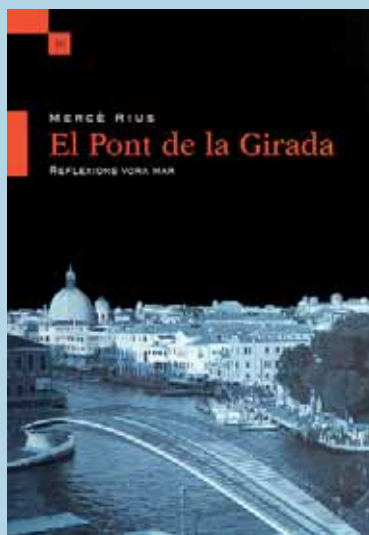

OBS ZONA D'OBRES

El Pont de la Girada. Reflexions vora mar Mercè Rius

Leonard Muntaner Editor
Palma, 2010
233 pàgines

La insistència per classificar els textos pot ser un obstacle a l'hora d'entendre'ls. Potser caldria que, com proposava Michel Foucault, no ens deixéssim portar per aquest afany classificatori policial i que ens lliuréssim al text amb el mateix candor i/o ambigüïtat amb què ell se'n lliura. La millor manera, i qui sap si l'única, de llegir *El Pont de la Girada* consisteix a no interrogar-lo. Només una cosa podem dir: s'hi fa filosofia, tot entenent que fan filosofia els textos que tracten de l'ésser i l'esdevenir, de la justícia, del possible i l'impossible, del coneixement d'un mateix.

Mercè Rius, professora de filosofia a la Universitat Autònoma de Barcelona, i autora de nombrosos assaigs sobre Sartre, Ors i Adorno, entre d'altres, ha escrit un llibre lliure, sense les cotilles acadèmiques que, en nom de la igualtat i la transparència, amenacen de convertir la filosofia en una empresa sense més riscos que els de la precarie-

tat laboral. Un llibre difícil i seductor alhora, al qual hem de tornar quan passem l'última pàgina.

De ben segur que això obeeix a la seva textura aforística i filosòfica. Els aforismes que hi trobem, en la millor tradició de Nietzsche, Lichtenberg o Cioran, alliberen espurnes de sentit. L'escriptura aforística que resisteix el pas del temps i que roman com a exemple filosòfic ha de ser intensa i esponjosa, arriscada. Els aforismes no són, com el lector superficial pot pensar, acudits fruit de l'enginy, de deglució i digestió ràpides. La filosofia, no cal dir-ho, va més a poc a poc, i no està feta per a qualsevol. Potser, i aquest és, al meu parer, un dels ensenyaments (o pressupòsits) d'aquest llibre, la filosofia no és ni pot ser democràtica. I que em perdonin els guardians de la correcció.

Són diversos els punts de gravetat entorn dels quals orbita el llibre. D'una banda la ciutat de Venècia, on l'autora va fer una estada d'estudi, i per la qual es passejà com una "mosca filosòfica", o sigui, sense perdre l'oportunitat de trobar quelcom digne de reflexió allà on només hi sol haver motius per a satisfer o repugnar el superficial olfacte turístic. Val a dir que aquestes reflexions vora mar reverberen en la ciutat on viu habitualment, una Barcelona que surt merescudament malparada en el joc de comparacions. D'altra banda, el pensament de l'alcalde-filòsof Massimo Cacciari a qui va dedicada l'obra. En tercer lloc, diversos autors de la tradició europea que serveixen d'incitació i contrapunt filosòfics: Mann, Musil, Kierkegaard, Homer, Schmitt, Adorno o Rubert de Ventós, entre d'altres.

Aquests nuclis temàtics s'acompanyen d'apunts biogràfics i dèries personals que capgiren les pretensions d'objectivitat i fredor analítica de la filosofia que predomina avui a l'acadèmia, l'anglosaxona, sense incór-

rer, però, en una estèril universalització de les idiosincràsies pròpies.

El Pont de la Girada, igual com l'obra de Nietzsche, no té voluntat de sistema. No obstant això, no està mancada de coherència. Estem temptats de dir que aquesta coherència prové de la unitat autorial, és a dir, del fet que al llibre s'apleguin les manifestacions d'una escriptora que contribueixen a formar-ne una imatge, com si escriure fos una manera de dur a la pràctica el "coneix-te a tu mateix" de què aquí se'n parla profusament. Potser sí que l'escriptura és un procés de construcció del jo, tanmateix l'obra que hi aspi-ri "només pot ser un castell de naips", com rebla el clau Rius.

Deia més amunt que no és aquest un llibre correcte, que no es tracta d'un assaig sobre les virtuts de la democràcia, i és que els temes que s'hi escateixen són els de la filosofia entesa com un "agafar el rave per les fulles", com diu l'autora que li digueren quan tot just iniciava els seus estudis universitaris.

Com que "els camins de la filosofia són tortuosos" i, per tant, no poden ser recorreguts amb ingenuïtat, l'escriptura tampoc no avança en línia recta, sinó que reprèn una vegada rere l'altra els mateixos temes, com el vell Aschenbach perdut en el laberint venecià. El text de Rius es resisteix a oferir resultats definitius, perquè és prou conscient de la magnitud dels temes tractats, de la complexitat de les obres referides. No es limita a discórrer de filosofia o a ensenyar-la, no vol divulgar pensaments complexos per reduir-los als estrets límits de la raó pública. És filosofia en acció, un intent de fer filosofia "com qui en calça papallones, mirant d'atrapar imatges que es dissolen ràpidament a l'entrellat conceptual". En definitiva, una raresa en el migrat paisatge intel·lectual català. **Daniel Gamper**

"No és aquest un llibre correcte, no és un assaig sobre les virtuts de la democràcia. Els temes que s'hi escateixen són els de la filosofia entesa com un 'agafar el rave per les fulles', com li digueren a l'autora a l'inici dels seus estudis".